

ข้อมูลการค้าไทย-เมียนมา

1. ความสัมพันธ์ทางการค้า

1.1 ภาครัฐบาล

ความสัมพันธ์ทวิภาคี

- ข้อตกลงทางการค้าไทย-สาธารณรัฐสหภาพเมียนมา ลงนามเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2532 ณ กรุงย่างกุ้ง สาธารณรัฐสหภาพเมียนมา

- บันทึกความเข้าใจเพื่อการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมทางการค้า (Joint Trade Commission: JTC) ไทย-สาธารณรัฐสหภาพเมียนมา ลงนามเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2533 ณ กรุงย่างกุ้ง มีการประชุมไปแล้ว 7 ครั้ง ครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ 7-8 กรกฎาคม 2559 ณ กรุงเนปิดอ

- ความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคี (Joint Commission: JC) ไทย-สาธารณรัฐสหภาพเมียนมา ลงนามเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2536 ณ กรุงเทพฯ ประชุมไปแล้ว 8 ครั้ง ครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2558 ณ เชียงใหม่

- ความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน ไทย-เมียนมา ลงนามเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2551

- ความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อน มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2555

ความสัมพันธ์ในกรอบอื่น

- อาเซียน : เมียนมาได้เข้าเป็นสมาชิกอาเซียน เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2540

- กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region Economic Cooperation: GMS-EC) ตั้งแต่ปี 2535 ประกอบด้วย ประเทศสมาชิก 6 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม ไทย และจีนตอนใต้ มีความก้าวหน้าที่สำคัญ คือ การพัฒนาเส้นทางเศรษฐกิจ (Economic Corridors) เชื่อมโยงระหว่างกัน และการจัดทำความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดน (Cross Border Transport Agreement: CBTA)

- ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) จัดตั้งเมื่อปี 2546 ประกอบด้วย ประเทศสมาชิก 5 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย โดยได้ร่วมกันออกปฏิญญาพุกาม (Bagan Declaration) และแผนปฏิบัติการ (Plan of Action) ครอบคลุมความร่วมมือ 5 สาขา ได้แก่ การอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน ความร่วมมือด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การเชื่อมโยงเส้นทางระหว่างประเทศ คมนาคม การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC) จัดตั้งเมื่อปี 2540 ภายใต้ชื่อ BIST-EC (Bangladesh-India-Sri Lanka-Thailand Economic Cooperation) ต่อมา เปลี่ยนชื่อเป็น BIMSTEC ประกอบด้วย ประเทศสมาชิก 7 ประเทศ ได้แก่ บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย เมียนมา เนปาล ศรีลังกา และไทย

1.2 ภาคเอกชน

- ข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยกับหอการค้าและสภาอุตสาหกรรม สาธารณรัฐสหภาพเมียนมา ลงนามเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2538 ณ กรุงย่างกุ้ง

- สมาคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจไทย-สาธารณรัฐสหภาพเมียนมา จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2541

2. การค้าระหว่างไทย-เมียนมา

2.1 การค้ารวม ในปี 2559 เมียนมาเป็นคู่ค้าอันดับที่ 6 ของไทยในอาเซียนรองจากมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เวียดนาม และฟิลิปปินส์ และเป็นคู่ค้าอันดับที่ 18 ของไทยในโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2555-2559) การค้าระหว่างไทยกับเมียนมา มีมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ 7,410 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับในปี 2559 การค้ารวมไทย-เมียนมา มีมูลค่า 6,532.64 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อน 15.58 โดยไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้า 1,823.71 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยล่าสุด ในปี 2560 (ม.ค.-ก.ค.) มูลค่าการค้ารวมสองฝ่ายเท่ากับ 3,741.10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แบ่งออกเป็น มูลค่าการส่งออกของไทยไปเมียนมา 2,533.13 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมูลค่าการนำเข้าของไทยจากเมียนมา 1,207.97 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยไทยได้ดุลการค้า 1,325.16 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี	ปริมาณการค้ารวม			ส่งออก		นำเข้า		ดุลการค้า
	มูลค่า	สัดส่วน	%Δ	มูลค่า	%Δ	มูลค่า	%Δ	
2555 (2012)	6,801.05	1.42	7.41	3,127.05	9.88	3,674.01	5.40	-546.96
2556 (2013)	7,821.39	1.63	15.00	3,788.47	21.15	4,032.93	9.77	-244.29
2557 (2014)	8,155.83	1.79	4.28	4,239.11	11.90	3,916.72	-2.88	322.39
2558 (2015)	7,737.89	1.86	-5.12	4,171.79	-1.59	3,566.09	-8.95	605.70
2559 (2016)	6,532.64	1.59	-15.58	4,178.18	0.15	2,354.46	-33.98	1,823.71
2560 (ม.ค.-ก.ค.)	3,741.10	1.45	-3.82	2,533.13	2.61	1,207.97	-14.99	1,325.16

หมายเหตุ : สัดส่วน = การค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด, %Δ = % การเปลี่ยนแปลง

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

2.2 การส่งออก ในปี 2559 เมียนมาเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 8 ของไทยในอาเซียนรองจากมาเลเซีย เวียดนาม สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา และสปป.ลาว และเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 16 ของไทยในโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2555-2559) การส่งออกของไทยไปเมียนมามีมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ 3,901 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับในปี 2559 การส่งออกของไทยไปเมียนมา มีมูลค่า 4,175.97 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 0.03 โดยล่าสุด ในปี 2560 (ม.ค.-ก.ค.) การส่งออกของไทยไปเมียนมามีมูลค่า 2,533.13 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 2.61

สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปเมียนมา

มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2557	2558	2559	2560 (ม.ค.-ก.ค.)	% Δ 59/58	% Δ 60 (ม.ค.-ก.ค.)
1. เครื่องดื่ม	397.1	386.1	361.2	210.3	-6.47	-6.14
3. น้ำมันสำเร็จรูป	517.5	366.7	268.0	200.9	-26.92	22.77
3. น้ำตาลทราย	62.0	241.1	296.6	192.8	23.02	5.57
4. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	173.0	180.2	166.7	144.9	-7.47	40.45
5. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	337.2	204.6	227.1	121.6	11.02	38.22
6. เคมีภัณฑ์	158.9	155.2	184.5	89.0	18.84	10.42
7. ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูปอื่นๆ	140.8	135.9	134.0	83.1	-14.41	19.90
8. ผ้าผืน	147.1	150.1	149.6	73.8	-0.33	-1.51
9. เครื่องสำอาง สบู่ ผลิตภัณฑ์รักษาผิว	144.7	141.4	141.2	65.6	-0.11	-7.49
10. รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ	54.3	68.4	99.7		45.76	16.63
รวมสินค้า 10 รายการ	2,132.5	2,029.6	2,028.5	1,325.5	-0.06	12.14
อื่นๆ	2,106.6	2,142.2	2,149.7	1,207.6	0.35	-6.14
มูลค่ารวม	4,239.1	4,171.8	4,178.2	2,533.1	0.15	2.61

หมายเหตุ : สัดส่วน = การค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด, % Δ = % การเปลี่ยนแปลง
ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

2.3 การนำเข้า ในปี 2559 เมียนมาเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 5 ของไทยในอาเซียน รองจากมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และเวียดนาม และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 19 ของไทยจากทั่วโลก ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2555-2559) การนำเข้าของไทยจากเมียนมามีมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ 3,509 ล้านเหรียญสหรัฐฯ สำหรับปี 2559 การนำเข้าของไทยจากเมียนมา มีมูลค่า 2,354.46 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 33.98 โดยล่าสุด ในปี 2560 (ม.ค.-ก.ค.) มูลค่าการนำเข้าของไทยจากเมียนมาประมาณ 1,207.97 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 14.99

สินค้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากเมียนมา

มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2557	2558	2559	2560 (ม.ค.-ก.ค.)	% Δ 59/58	% Δ 60 (ม.ค.-ก.ค.)
1. ก๊าซธรรมชาติ	3,539.7	3,272.4	1,950.8	925.5	-40.39	-22.73
2. เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค	19.9	13.7	65.1	55.4	376.26	74.85
3. สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะ	36.9	37.4	50.4	37.3	34.65	75.85
4. สัตว์มีชีวิตไม่ได้ทำพันธุ์	65.6	62.6	52.0	34.1	-16.96	18.20
5. พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	21.2	16.7	29.9	24.0	78.14	52.65
6. ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์	79.4	22.3	36.0	23.9	60.84	13.80
7. สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์	7.0	11.7	28.5	19.5	143.22	7.98
8. สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูป	6.2	7.1	21.2	16.7	196.46	59.89
9. ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งจากผัก ผลไม้	36.3	32.2	38.6	16.2	18.40	-35.38
10. เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	1.5	2.6	11.0	12.2	145.87	135.00
รวมสินค้า 10 รายการ	3,813.8	3,478.6	2,283.4	1,164.8	-34.36	-15.28
อื่นๆ	103.0	87.5	71.1	43.1	-18.73	-6.44
มูลค่ารวม	3,916.7	3,566.1	2,354.5	1,208.0	-33.98	-14.99

หมายเหตุ : % Δ = % การเปลี่ยนแปลง

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

การค้าชายแดนไทย-เมียนมา

มูลค่าการค้าระหว่างประเทศ และการค้าชายแดนไทย - เมียนมา ปี 2558-2560 (ม.ค.-ก.ค.)

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)				อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)		สัดส่วนมูลค่าการค้าชายแดนต่อการค้ารวม (%)		
	2558	2559	(ม.ค.-ก.ค.)		2559/2558	2560/2559 (ม.ค.-ก.ค.)	2558	2559	2560 (ม.ค.-ก.ค.)
			2559	2560					
ประเภทข้อมูล: การค้าชายแดน									
มูลค่ารวม	217,964.64	187,964.53	112,403.97	104,348.14	-13.76	-7.72	83.23	81.67	81.50
ส่งออก	100,819.30	109,319.84	64,402.94	65,213.72	8.45	1.24	71.66	74.60	73.91
นำเข้า	117,145.34	78,624.69	48,001.04	39,134.42	-32.88	-22.65	96.66	94.04	94.51
ดุลการค้า	-16,326.04	30,715.15	16,401.91	26,079.31					
ประเภทข้อมูล: การค้าระหว่างประเทศ									
มูลค่ารวม	261,872.91	230,139.07	137,910.40	129,710.87	-0.63	-5.95	100.00	100.00	100.00
ส่งออก	140,687.33	146,534.57	87,125.50	87,629.68	3.24	0.58	100.00	100.00	100.00
นำเข้า	121,185.58	83,604.50	50,784.91	42,081.19	-4.79	-17.14	100.00	100.00	100.00
ดุลการค้า	19,501.76	62,930.07	36,340.59	45,548.49					

ที่มา : 1. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

2. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

การค้าชายแดนปี 2559 มีมูลค่าการค้า 187,964.53 ล้านบาท แบ่งออกเป็นมูลค่าการส่งออก 109,339.84 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้า 78,624.69 ล้านบาท โดยไทยได้ดุลการค้า 30,715.15 ล้านบาท และล่าสุด การค้าชายแดนปี 2560 (ม.ค.-ก.ค.) มีมูลค่าการค้า 104,348.14 ล้านบาท แบ่งออกเป็นมูลค่าการส่งออก 65,213.72 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้า 39,134.42 ล้านบาท โดยไทยได้ดุลการค้า 26,079.31 ล้านบาท

สินค้าส่งออกและนำเข้าสำคัญทางชายแดนไทย-เมียนมา

สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำมันดีเซล น้ำตาลทราย ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ สัตว์น้ำ โค กระบือ สุกร แพะ แกะ พืชน้ำมันและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์อื่นๆจากสัตว์

3. ปัญหาและอุปสรรคทางการค้าของไทย

1) ปัญหาความไม่สงบตามแนวชายแดน อันเนื่องมาจากการสู้รบระหว่างรัฐบาลเมียนมากับชนกลุ่มน้อย ทำให้มีการปิดด่านการค้าชายแดนบ่อยครั้ง เป็นอุปสรรคต่อการขนส่งสินค้าไทยเข้าไปยังเมียนมา ทำให้สินค้าไทยขาดตลาด และเสียเปรียบสินค้าของประเทศคู่แข่งอื่น โดยเฉพาะจีน ซึ่งสามารถทดแทนสินค้าไทยได้

2) มาตรการขอใบอนุญาตนำเข้าสินค้า (Import Licensing) จากกระทรวงพาณิชย์เมียนมา เพื่อควบคุมการนำเข้าสินค้า โดยครอบคลุมการนำเข้าสินค้ามากกว่า 3,000 รายการ ซึ่งในการขออนุญาตต้องไปขอที่เมืองหลวง (กรุงเนปิดอร์) ทำให้ก่อความยุ่งยากและเสียเวลาแก่ผู้นำเข้า

3) เมียนมายังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง และทันสมัย ทำให้ขาดข้อมูลด้านกฎระเบียบทางการค้า ตลอดจนข้อมูลการตลาดและการเงินที่เชื่อถือได้

4) เส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมระหว่างไทยกับเมียนมา มีบางช่วงเป็น Missing Link ซึ่งอุปสรรคต่อการขนส่งสินค้าระหว่างสองประเทศ โดยมีด่านหลัก คือ ด่านแม่สอด ระยะทางจากแม่สอดถึงย่างกุ้ง 420 กม.

5) ค่าขนส่งข้ามพรมแดนระหว่างไทยกับเมียนมามีต้นทุนสูง เนื่องจากมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของสินค้า อีกทั้งยังมีการขนส่งสินค้าขาเดียวจากไทยไปเมียนมา แต่ไม่มีสินค้าเที่ยวกลับ ทำให้ไม่คุ้มค่าต้นทุนค่าขนส่ง

6) ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรคมนาคม และถนน

7) กฎระเบียบทางการค้าของเมียนมาไม่มีความชัดเจนและมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้ผู้ประกอบการเกิดความไม่มั่นใจในการวางแผนทำธุรกิจ อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ เมียนมาอยู่ระหว่างการปรับปรุงกฎระเบียบทางการค้า เช่น การปรับปรุงกฎหมายการลงทุนต่างชาติฉบับล่าสุดปี 2016

8) ระบบการเงินยังไม่พัฒนา โดยเฉพาะระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

4. กลุ่มการค้าและการลงทุนของไทยในเมียนมา

1) สินค้าไทยมีความสามารถในการแข่งขันสูง และได้รับความนิยมในตลาดเมียนมา เนื่องจากความได้เปรียบด้านคุณภาพ เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าจากจีน และเวียดนาม

2) เมียนมาเป็นแหล่งลงทุนที่มีศักยภาพสำหรับนักลงทุนไทยในการขยายฐานการผลิต เนื่องจากความได้เปรียบของเมียนมาซึ่งเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ป่าไม้ ประมง น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และอัญมณี อีกทั้งยังสามารถใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีการค้าและการลงทุนในอาเซียน

3) ตลาดเมียนมามีขนาดใหญ่ ขณะเดียวกันยังเป็นประเทศที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าค่อนข้างมาก เนื่องจากอุตสาหกรรมในประเทศยังไม่พัฒนามากนัก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภค รวมถึงสินค้าทุน เพื่อใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ

4) การพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและเขตนิคมอุตสาหกรรมทวายของเมียนมา มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็น ศูนย์กลางการค้าและการลงทุนในภูมิภาคอาเซียนที่สามารถเชื่อมโยงถึงภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก เพื่อรองรับการ ขยายตัวทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และจีนตอนใต้ได้ในอนาคต

5) การที่เมียนมาได้ปฏิรูปประเทศเพื่อการเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีตลาดเป็นตัวนำ โดยได้ออกกฎหมายการ ลงทุนฉบับใหม่ที่เปิดโอกาสให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนและร่วมทุนได้มากขึ้น ทั้งยังมีสิทธิประโยชน์พิเศษทั้ง ด้านภาษีและที่มิใช่ภาษีที่ดีขึ้น เมื่อเทียบกับกฎหมายการลงทุนฉบับเดิม เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน จากทั้งในและนอกประเทศ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทำธุรกิจที่เอื้ออำนวยมากขึ้น

สำนักอาเซียน
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
กันยายน 2560